

KAZA VE KADER (1.ÜNİTE)

Kader (Kelime anlamı) : Ölçü, miktar, düzen, takdir etmek, güç yetirmek

Kader : Allah'ın varlıkları yaratırken vermiş olduğu değişmez özellikler , koyduğu ölçüler, yaptığı plan ve programdır.

Kaza (kelime anlamı) : Meydana gelmek, gerçekleşmek, hükmetmek

Kaza : Allah'ın yaptığı plan ve programın yeri ve zamanı gelince **ortaya çıkması, gerçekleşmesi**
Kader Allah'ın irade ve **ilim**, kaza irade, kudret ve **tekvin** sıfatlarıyla doğrudan ilgilidir.

Mutlak Kader : Allah tarafından belirlenen ve **değişmeyen kader**.

Mümkün Kader: Allah'ın dışındaki varlıkların etkili olabildiği **değişebilen kader** .

İnsanın kaderi: Akıllı, irade sahibi seçimlerinde özgür yaptıklarından sorumlu, iyi ve kötüyü yapma kabiliyeti olan, rızkını elde etmek için çalışması gereken bir varlık olmasıdır
İnsanın **akıllı**, irade sahibi, **seçimlerinde özgür** ve yaptıklarından **sorumlu** olması kaderidir. Acıması, susması, üşmesi, heyecanı, korkma duygusu da kaderidir. Allah tarafından verilmiştir. Fakat açlıktan ve susuzluktan ölmesi, donarak ölmesi, korkak olması insanın mutlak kaderi değildir bunlar içim önlem alıp değiştirebilir.

İrade: İstemek, bir şeyi yapıp yapmamaya karar verme gücü ,

Külli ve cüz-i iradeyi gemi örneğiyle açıklayabiliriz.

Külli İrade: Sınırsız olan Allah'ın iradesi. **Cüz-i İrade**: Sınırlı olan insanın iradesi.

Allah yarattığı tüm canlıları ölümlü olarak yaratmıştır her canlı mutlaka doğar ve ölür Allah her canlıya potansiyel bir ecel belirlemiştir. Kimisi 24 saat kimisi de 300 yıl yaşayabilir. Doğum ile ölüm arasında geçen yaşam evresine ömür denir. Ömür insanların davranışlarına göre uzar veya kısalmır. **Ölüm anına ecel denir**. O ana geldiği zaman değiştiremeyiz. (Hz. Ömer'in Şam Yolculuğu)

Allah bütün yarattığı varlıklar için yaşamlarını sürdürecektir rızıklar yaratmış, **rızka ulaşmayı da çalışmaya emek sarfetmeye bağlamıştır**. (Arslan ve Kötürüm tilki hikayesi)

Özgürlük ve sorumluluk doğru orantılıdır. Özgürlük arttıkça sorumluluk artar. Özgürlüğü etkileyen şeyler akli, zekası, ducu, vetenekleri, parası vb.

Allah iyiliğin yanında kötülük de yaratmıştır. Çünkü kötülük (şer) olmasaydı insanların yaptıkları davranışların bir önemi kalmazdı, imtihan olmazdı. İnsan kötülük kabiliyeti olduğu halde iyiliği seçtiği için davranışı değerli olur. Kötü olanı akıl bilebilir. Allah da kötü olan şeyleri vahiyle bildirmiştir. İnsan akli ve iradesini kullanarak kötülüklerden uzak durmalıdır.

Bütün canlıların kaderinde **hasta** olma ihtimali vardır. Çünkü Allah hastalıkları da yaratmış bunların şifasını da yaratmıştır. Allah vücudumuza hastalıklarla mücadele eden savunma mekanizmasını koymuştur. İnsana düşen hastalıklara karşı önlem almaktır. Hastalandığı zaman da zaman geçirmeden tedavi olmaktır. Yüz yıl önce insanları öldüren birçok hastalığın tedavisi bulunmuştur. Gelecek de kanserin de tedavisi bulunacaktır. **Hastalıklar mutlak kaderimizdir fakat ihmalden dolayı hastalanıp ölmek kaderi değildir**.

Dünyamızda **depremler ve çeşitli afetlerin (sel, tsunami, kasırga vb.)** de insanoğlunun mutlak kaderidir. Fakat insanlar bu afetler için önlem alabilir, can ve mal kaybını azaltabilirler. Japonya'da 7 şiddetindeki bir depremde kimse ölmezken gelişmemiş bir ülkede binlerce kişi hayatını kaybetmektedir. **Depremler ve afetler insanların mutlak kaderidir fakat bunlarda ölmek kaderi değildir**.

Başarı ve başarısızlık insanın çalışmasına bağlıdır. Hangi alanda olursa olsun başarmak için çalışmak gerekir. Peygamberler de bu konuda örnek olmuştur. İnsan için çalıştığından başkası yoktur. Necm/39 yüz metre dünya şampiyonu Hüseyin Bolt'a başarısının sırrı sorulduğunda "Çok çalışmak" cevabını vermiştir.

Tevekkül (kelime anlamı): Güvenmek, bağlanmak

Tevekkül: Yapabileceğimiz her şeyi yapıp bütün tedbirleri aldıktan sonra işin **gerisini Allah'a bırakmaktır. (Deveni bağla öyle tevekkül et)**

Yanlış kader anlayışı: Kendi sorumluluk sahamıza giren ve cüz-i irademizle yaptığımız yanlış davranışların sonuçlarını üstlenmeyip, işi kadere bağlamak, sorumluluklarımızdan kaçınmak yanlış bir kader anlayışıdır. Sigara içip akciğer kanseri olan birisinin bunu kadere bağlaması, birini yaralayıp veya öldürüp hapse giren birisinin kendisine kader **mahkumu** demesi veya fakir olan birisini fakirliği kader olarak bilmesi, tembel bir öğrencinin tembelliği kaderi olarak görmesi kaderi yanlış yorumlamaktan kaynaklanır.

Başka bir yanlışta değişmeyen ve Allah tarafından konulan fiziksel, biyolojik ve toplumsal yasalara uymayıp yine sonuçlarını kadere bağlamaktır. Allah veba ve ebola virüsüne başkasına bulaşma özelliği vermiştir. Biz bu biyolojik yasalara dikkat etmezsek bu mikrop bize bulaşır bizi öldürebilir. Bunun sorumluluğu bize aittir. Yanlış kader anlayışını şu sözle aşabiliriz. **"Değiştirebileceğimiz hiç bir şey bizim mutlak kaderimiz değildir."**